

Türk Motiflerinin Endüstriyel Tasarımlarda Yaşatılmasına Dair Bir Çalışma; Aslı Filinta Örneği¹

A Study on the Preservation of Turkish Motifs in Industrial Designs;
The Example of Aslı Filinta

H. Nurgül Begiç² - Dilem Doğan³

Öz

Geleneksel Türk El Sanatları, sosyo ekonomik, sosyo kültürel değişim ve gelişimler içinde teknoloji ile farklı tasarımlarda bir araya gelmektedir. Hayatımızın her alanında yer alan teknoloji yine hayatımızın her alanında bulunan el sanatlarının farklı motif ve desenleriyle bütünleşmektedir. Geleneksel Türk El Sanatları, tarihsel süreçte eski zamanlarda olan ilgi ve rağbeti fazla zaman ve emek gerektirdiğinden görememektedir. Tasarımsal boyutlarda günümüz işlevsel alanlarda bu sanatları yaşatabilmek gelecek nesiller için geleneğin, kültürün, örf ve adetlerin devamlılığını sağlamaktadır. Bu çalışma moda tasarımcısı Aslı Filinta ve elektronik beyaz eşya markası Vestel ile iş birliğinden “Vestel x Aslı Filinta Retro Serisi” beyaz eşya koleksiyonunu incelemektedir. Beyaz eşya tasarımları motifleri için üç ayrı isimlendirilme yapılmıştır. Bunlar Sema, Saz ve Çini’dir. Saha çalışması için Ali Filinta ile görüşme talebimiz sonuçlanmamıştır. Bu yüzden araştırma betimsel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılarak oluşturulmuştur. Çalışmanın amacı Geleneksel Türk El Sanatları içinde bulunan Tezhip, Minyatür, Çini, Hat motif ve desenlerinin geleneksel olarak kullanım alanı dışında yenilikçi tasarım ve harmanlanmış desen ve motiflerin beyaz eşya tasarımlarının günümüze aktarılmasına odaklanmaktadır. Araştırma sonucunda Türk el sanatlarının teknolojik ürünlerle birleştirilebilir durumda olduğunun örneklerini sunmaktadır. Motiflerin kullanımı, kültürel mirasın da korunması ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlarken aynı zamanda estetik ve işlevsel açıdan tasarımlar ortaya

¹Bu çalışma, 9 Şubat 2024 tarihinde Comrat Devlet Üniversitesi’nin 33. Yıldönümüne ithafen hazırlanan sempozyumda sunulmuş olup yeniden gözden geçirilerek düzenlenmiştir.

² Prof. Dr., İzmir Demokrasi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, İzmir/ Türkiye, begicnurgul@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5727-7516

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı, İzmir/ Türkiye, dlm.dogan@gmail.com, ORCID: 000-0003-1841-0123.

* Geliş tarihi/Received: 19.05.2024 - Kabul tarihi/Accepted: 07.08.2024

koymaktadır. Bu işbirliği, geçmişten günümüze gelen geleneksel sanatların güncelle kazandırarak devamlılığın ve sürdürülebilirliğin sağlanmasına katkı sağlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Kültür, Gelenek, Aslı Filinta, Teknoloji, El Sanatları.

Abstract

Traditional Turkish Handicrafts are being brought together with technology in various designs amidst socio-economic and socio-cultural changes and developments. Technology, which is present in every aspect of our lives, is integrating with handicrafts that also permeate every area of our lives through different motifs and patterns. Traditional Turkish Handicrafts do not receive the same attention and popularity they once did due to the significant time and effort they require. Ensuring these crafts' survival in today's functional domains through design enables the continuity of tradition, culture, customs, and traditions for future generations. This study examines the "Vestel x Aslı Filinta Retro Series" home appliance collection, a collaboration between fashion designer Aslı Filinta and electronic appliance brand Vestel. Three distinct names have been given to the motifs used in the appliance designs: Sema, Saz, and Çini. Our request to meet with Ali Filinta for the field study was not completed, so the research was created using document analysis, one of the descriptive research methods. The study aims to focus on transferring the traditional use of motifs and patterns from the fields of Tezhip, Miniature, Çini and Hat in Traditional Turkish Handicrafts to modern times through innovative design and blended motifs in home appliance designs. Research shows that Turkish traditional handicrafts can be combined with technological products. The use of motifs not only preserves cultural heritage but also ensures their transmission to future generations, while simultaneously creating designs that are aesthetically pleasing and functional. This collaboration revitalizes traditional arts from the past to the present, contributing to continuity and sustainability.

Keywords: Culture, Aslı Filinta, Technology, Handicrafts.

Giriş

Anadolu, tarih boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış bir coğrafya olarak zengin bir kültürel mirasa sahiptir. Bu topraklarda yaşam sürmüş her topluluk kendi yaşam biçimlerine ve kültürel anlayışlarına uygun motif ve desenleri ürettikleri araç ve gereçlere aktarmışlardır. Bu aktarım sadece estetik bir süsleme objesi olarak değil, toplumların kimliklerini, inançlarını ve değerlerini yansıtan semboller olarak da önemli rol oynamıştır. Motif ve sembollerin kullanımı geniş bir alana yayılmıştır. Tarihsel süreçte ilk olarak basit

şekillerle başlayan aktarımlar zamanla daha karmaşık bir yapıya ve detaylı desenlere dönüşerek insanların mağara duvarlarından, giydikleri giysilere, besledikleri hayvanlara, yaşadıkları çadırlara ve kendi bedenlerine kadar uzanmıştır. Motif ve desenler, ev ve giyim aksesuarları ile hayvan ve kendi vücutlarında farklı renklerle damga, tamga ve dövme olarak bezenmiştir.

Toplumlar, sanat ve zanaata hayatlarının her alanında yer vermişlerdir. Bu süreçte, mağara resimlerinden çadırlarına kadar bütünleşmiş, insanların estetik anlayışları ve kültürel değerlerini oluşturmuştur. Kültürel değerlerin aktarıldığı bu nesnelere zamanla geleneksel Türk el sanatlarında yüzyıllarca olgunlaştırmış ve kadim sanatlara dönüşmüşlerdir. Bu bağlamda nesnelere yalnızca sanatsal bir araç değil toplumsal kimlik ve benliğin hafızanın önemli bir aracı olmuştur. Bu sanatlardaki işçilik ve motifler kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. Geçmişten geleceğe aktarım yapılırken bu değerler dönem anlayışlarına göre yeniden yorumlanmış çeşitlenerek zenginleşmiş ve geleneksel hale gelmiştir.

Gelenek, kültürel birikimlerin aktarılması ve yaşatılmasında canlı veri kaynağı olarak kullanılır. Gelenek kültürü, toplumsal hafızanın önemli bir parçası olarak kültürel ve yaratıcı alanlarda mirasa dönüştürür, geleneksel bilgiyi modern dünyada yeniden değerlendirilmesinde yol gösterici olur (Özdemir, 2018: 2). “Kültür, geleneğin yaşaması gelenek ise tarihsel süreçteki somut ve soyut değerler bütününe sahip çıkılmasını sağlar (Begiç ve Doğan, 2024: 403).”

Gelenek, toplum kimliğinin şekillenmesinde ve oluşmasında

sosyal, ekonomik, toplumsal, kültürel, siyasal, sanatsal değerleri etkiler. Geleneksel el sanatları ise bu değerlerin temsil ettiği nesnelere etkileşimin bir parçası olur. İnsanlık tarihinin en eski kültürel ifade aracı olan el sanatları, doğada bulunan malzemeleri kullanılarak yapılmaya başlanmıştır. Zamanla estetik ve sembolik anlamlar kazanmış kültürel mirasın aktarıcısı olmuştur. Anadolu, zengin sanatların yaşadığı tarihi ve kültürü binlerce yıl öncesine dayanan bir coğrafyadır. Bu coğrafyada oluşan sanatlar günümüzde de geleneksel olarak devam eden birçok el sanatı barındırmaktadır. Bunlar çini, tezhip, keçe, dokuma, halı, çömlek, seramik, ebru, minyatür, yazma vb. olarak sıralanabilir (Görsel 1).

Görsel 1: Geleneksel Türk El Sanatları (Begiç ve Doğan Arşivi, 2023).

Geleneksel el sanatları kullanıldığı yere ve kullanım amacına göre birçok farklı tekniklerle oluşturulur. Örneğin Tezhip sanatı, “altınlamak” anlamında, varak altının ve çeşitli renklerin kitap

sanatlarında süsleme yapmak için kullanılan sanat dalıdır (Ayan Birol,2012: 61). Hat sanatı terim anlamı, Arap yazısını estetik ölçülerle kalıba tabii tutularak güzel yazı yazma sanatıdır (hüsnü'l-hat, hüsn-i hat) (Derman,1997: 427). Minyatür sanatı ise bir resim sanatıdır. Eski yazma eserlerde metinleri açıklamaya yönelik yapılan küçük boyutlu resimler olarak tanımlanır.

Görsel 2: Minyatür, Hat ve Tezhip örneği (Begiç ve Doğan arşivi, 2022).

Geleneksel el sanatları Türk kültürünün zengin unsurlarındandır. Geleneğin yaşadığı yerde kültür, sanat, tarih canlı kalmakta ve bu değerlere sahip çıkıldığını göstermektedir. Ancak günümüz tüketim alışkanlıkları içinde geleneksel ürünlerin yapımı ve bilinirliği azalmaktadır. Bu süreçte değerlere sahip çıkarak, plastik sanatlar ve eklektik yaklaşımlar aracılığıyla sürdürülebilirliğin sağlanmasında geleneksel el sanatları etkili araçlardır. Plastik sanatlar, farklı malzeme ve teknikleri kullanılmasıyla geleneksel motifleri ve yöntemleri güncel yorumlarla yeniden hayat bulmasını sağlar. Böylece, geleneksel el sanatları günümüz estetik ve

fonksiyonel ihtiyaçların karşılanmasında cevap verecek şekilde dönüştürölür ve sürdürölülebilir olarak yer alır. Eklektik yaklaşımlar ise farklı kültürel ve sanatsal unsurları bir araya getirip tasarımlar oluşturularak teknoloji, modern ve yenilikçi tasarımların birbiriyle bütünleşmesini kolaylaştırmaktadır.

Sürdürölülebilirliğin ve geleneksel sanatların yaşatılmasında pek çok tasarım alanında çalışmalar ve üretimler yapılmaktadır. Moda tasarımcısı ve marka tasarımcıları sürdürölülebilir tasarımlarda bir araya gelerek etnik ve modernin harmanlandığı tasarımlar üretmektedir. Bu tasarımlar geleneğin yaşatılmasında yeni fikirler, orijinal ve özgün eserler oluşturarak geleceğe aktarmaktadır. “Bir üslubun moda olmasında tasarımcıların çok fazla etkisi olmaktadır. Tasarımcı ve markaların halkın arzına sundukları ürünlerde toplum tarafından benimsenmesi için eğilimin olduğu doğru yönü bulmaları gerekmektedir (Begiç ve Doğan, 2023: 816).” Bu bağlamda yapılan tasarımlarda güncel ve işlevsel olarak kullanıma yatkın ürünleri tercih etmek önemlidir.

Geleneksel Türk motifleri yüzyıllardır süregelen bir mirasın kültürel, estetik ve sembolik ifadesidir. Bu motifler tarih boyunca çeşitli sanat ve zanaat dalları arasında kullanılmış, toplumsal olarak benimsenmiş, kültürel kimliğin yansıtıldığı parçalar olmuşlardır. Moda tasarımcısı Aslı Filinta, bu zengin kültürel mirası modern beyaz eşya tasarımlarına entegre ederek geleneksel motiflerin yer aldığı güncel yaşamda işlevsel olarak yaygın şekilde kullanılan eşyalarda yeniden canlanmasını sağlamıştır. Bu çalışmada, Aslı Filinta'nın beyaz eşya tasarımlarında geleneksel Türk motiflerinin nasıl kullanıldığı ve

bu tasarımların kültürel ve estetik değerleri incelenmektedir.

Aslı Filinta yeni fikirler üretmeyi, bu fikirleri geleneksel ve günümüz arasında kolaj yaparak kullanmayı, sürdürülebilir tasarımlarda Anadolu kültürünü misyon olarak kendine belirlemiş Türk Moda tasarımcısıdır. İlk koleksiyonunu 2008 yılında çıkaran tasarımcı, “Aslı Filinta” markasını 2009 yılında kurmuştur. Daha az üreterek daha çok geri dönüştürerek sürdürülebilir tasarımlar oluşturmaktadır. Anadolu geleneğinin, kültürünün ve sanatının yaşadığı tasarımlar yapan Filinta, Vestel Şirketler Grubu ile “Vestel x Aslı Filinta Retro Serisi’nden oluşan geleneksel sanatların yansıtıldığı beyaz eşya koleksiyonu oluşturmuştur. Filinta’nın tasarımları, geleneksel motiflerin sembolik ifadelerini korurken, güncel yaşamda yer alan ihtiyaçlara göre uygun fonksiyonel ve estetik ürünler sunar. Bu yaklaşım tasarımlarda hem estetik hem de kültürel zenginlikle özgün tasarımların ortaya çıkmasını sağlar.

Aslı Filinta ve Vestel iş birliğiyle geliştirilen proje, geleneksel Türk motiflerinin beyaz eşya koleksiyonu entegre edildiği bir tasarım serisi sunmaktadır. Koleksiyonda, Sema, Saz ve Çini gibi farklı temalarla adlandırılan geleneksel sanat formlarını oluşturan motif ve desenler yer almaktadır. Her biri özgün, estetik ve kültürel anlamlar taşıyan bu motifler beyaz eşya tasarımlarının yüzeyine uygulanmıştır. Lale, gül, karanfil gibi çiçek motifleri ile geometrik şekiller sıkça kullanılan detaylar arasında yer almaktadır. İş birliği kapsamında kullanılan motiflerin Osmanlı çinicilik ve tezhip sanatlarında da sıklıkla görülmektedir. Aslı Filinta’nın geleneksel motifleri beyaz eşyada kullanması kültürel mirasın modern

yorumlarla yaşatılmasını ve sürdürülebilir olmasını sağlamıştır. Günümüzde geleneksel motiflerin modern tasarımlarda yer edinmesi hem gelecek kuşaklara kolaylık sağlamaktadır. Hem de modern tüketicilere hitap etme açısından önemli bir noktadır.

Tasarım bağlamında geleneğin kullanılması ve yaşatılması hem tasarımcı hem de marka için olumlu sonuçlar doğurur. Geleneksel motifleri modern ürünlere taşımak marka ve tasarımcıların geleneksel motif ve desenlere yönelmesini bilinirliğin artırılmasını sağlar. Kültürel bilinirliğin yanı sıra ticari ve ekonomik olarak markanın da bilinirliğinin sağlanmasında aktif rol oynarlar. Marka ve tasarımcı iş birliklerinde geleneksel motiflere yönelimin sağlanması ve teşvik edici, işlevsel ürünlerin koleksiyonlarda yer alması tüketici ve ilgi grubu tarafından yaygın olarak kabul görmeye ve sürdürülebilirliğin sağlanmasında yine önemli rol oynamaktadır. Anadolu'nun yüzyıllar boyunca hafızasını taşıyan desenlerin, özgün tasarımlarda kendi yapıları korunarak kullanılması teknoloji devrinde olumsuz etkilerden uzak kalmasını sağlar.

Geleneksel motifler bir kültürün estetik ve sembolik anlamlarını taşır. Her motif tarih boyunca belirli anlamlar ifade etmiş, toplumların estetik anlayışlarını yansıtmıştır. Motifler sadece geçmişin izlerini değil kültürel kimliğin hafızasında bilgilerin güncel olarak aktarılmasını ve devamlılığını sağlamaktadır. Vestel iş birliğinden bahseden Aslı Filinta koleksiyon için:

“Doğru cevabı vermek değil ama doğru soruyu sormak için yola çıktık. Semboller de bize ışık tuttu. Biz Vestel Retro Aslı Filinta iş birliğinde tarihimiz ve kültürümüz için çok önemli

olan Anadolu el sanatlarından tezhip, minyatür, hat ve çini motiflerini harmanlayarak kullandık. Selçukluları, Beylikleri, Osmanlıyı bu topraklarda doğmuş büyümüş dehaları meydana getirdikleri sanatı, motifleri ve bunlar üzerinden bize aktarılan mesajları okumadan kendimizi ve günümüzü nasıl anlayabiliriz. Biz sadece kendimizi keşfedebiliriz ve buna da köklerimizden başlamalıyız. Düşünecek olursak bilinen 15.000 yıl hatta belki daha öncesinde yaşam ilk kez Anadolu topraklarında başladı. Tasarlamış olduğunuz motifler fabrikada el sanatları hocalarımız ve sanatçılarımız ile buluşup onların engin bilgileri estetik anlayışları ve zarif işçilikleri hayata dönüşüyor” (Görsel 3)
(<https://www.youtube.com/watch?v=Iyd47H4yf1Y>).

Görsel 3: “Vestel x Aslı Filinta Retro Serisi”

(<https://www.youtube.com/watch?v=Iyd47H4yf1Y>).

Koleksiyonda büyük ev aletleri Dondurucu Altta No-Frost Buzdolabı, Mini Buz Dolabı, Solo Bulaşık Makinesi, Solo Fırın ve küçük elektronik eşya Ekmek Kızartma Makinesi ve Su Isıtıcısı bu koleksiyon içinde yer almaktadır. Tasarım desenleri çini, saz ve sema olarak üç farklı kategoriye ayrılmaktadır. Vestel Manisa Fabrikasında üç farklı tasarım temasında ait motiflerin boyama işlemleri Geleneksel Türk Sanatları mezunu kadın sanatçıları tarafından

uygulanmıştır. Sanatçılar geleneksel teknikleri kullanarak her bir beyaz eşya parçasına özgün bir estetik ve değer kazandırmış, el işçiliği ve sanatın değerlerini ön plana çıkarmışlardır (Görsel 4).

Görsel 4: Çini, Saz ve Sema motifli buzdolabı tasarımları

(<https://www.vestel.com.tr/vestel-asli-filinta-retro-serisi-c-2042>).

Tasarımlarda kullanılan bitkisel bezemelerde görülen nar motifi, lale motifi ile penç ve çintemani motifleri ağırlıklı çalışılmıştır. Mutfak gereçlerinde kullanılan geleneksel motifler günümüz anlayışına uygun stilize çalışmalardır. Eşyalar üzerinde kullanılan canlı renkler ve çeşitli motifler tasarımların zenginleşmesini sağlamıştır. Özellikle çiçek motiflerinin sıklıkla tercih edildiği görülmektedir. Mini buzdolabı ortasında yer alan desen, geleneksel Türk hat sanatını andırmakta, Saz ve Rumi motifi Türk süsleme sanatını karakteristik desenleri arasındadır. Stilize edilerek kullanılmış motifler her parçada görülebilmektedir. Geometrik desenlerde simetrik ve asimetrik tekrarlar yapılmıştır (Görsel 5).

Su ısıtıcısı Ekmek Kızartma Makinesi Fırın Mini Buzdolabı

Görsel 5: Elektronik eşya tasarımları

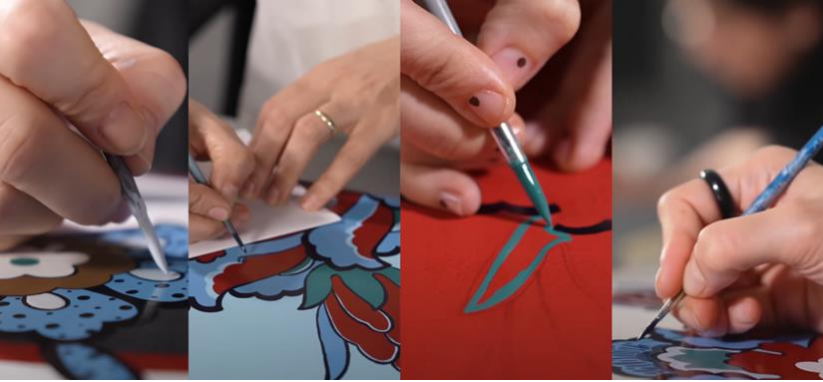
(<https://www.vestel.com.tr/vestel-asli-filinta-retro-serisi-c-2042>).

Günümüzde bireyler, kendini daha özel hissettiren ve yaşamlarına anlam katan ürünleri kullanmayı tercih etmektedir. Beyaz eşya ürünlerinde Türk motiflerinin kullanılması da bu tercihi karşılamada etkin rol oynamaktadır. Geleneksel Türk motiflerinin özgünlüğünün modern teknolojik ürünlerle birleştirilmesi, estetik ve duygusal açıdan orijinal ürünler sunmaktadır. Bu tür tasarımlar, yalnızca tüketicinin estetik beklentilerini karşılamaz aynı zamanda kültürel aktarımın devamlılığını da sağlar. Dolayısıyla marka ve tasarımcıların bu tür iş birlikleri ile tasarımlar oluşturması fonksiyonel ürünlerin tüketicide anlam taşıyan ürün beklentisinin artmasına, uluslararası alanda bile Türk motiflerinin tanınırlığını sağlanmasına, tüketici çevresinin yaygın hale getirilmesini ve kültürel değerlerin sürdürülebilir olmasını sağlamaktadır.

Vestel Pazarlama Genel Müdürü Duygu Badem Uylukçuoğlu
“Vestel x Aslı Filinta Retro Serisi” koleksiyonu için;

“Bugün herkes kendisini için daha özel hissettiren ve hayatına

farklı dokunuşlarla renk katmak için tasarım konusunda daha ayrışan bir noktadır. Vestel, geçmişten bugüne kadar teknoloji ve yeniliği harmanlayarak Retro serisini oluşturmuştur. Retro serimize farklı bir dokunuş katarak değere dönüşme çabamızda yolumuz bu projeye çıktı. Bu projeye bu topraklardan doğan kültürüne ve insanına bağlı bir teknoloji markası olarak bir tasarım yolculuğuna çıkmayı hayal ettik...Bu noktada çöplerini geleceğe taşımaya kendisine misyon edinmiş Aslı Filinta zaten bizim için aslında çok net bir isimdi. Teknoloji, tasarım, kadın ve kolektif çalışma bilincini buluşturduğumuz bu projede hiç durmadan üretim yapan bir mega fabrikada zamanı durdurduk alanında uzman kadın sanatçılarımızı fabrikada buluşturduk” (Görsel 6) (<https://www.youtube.com/watch?v=Iyd47H4yf1Y>).

Görsel 6: Desen boyama aşaması

(<https://www.youtube.com/watch?v=Iyd47H4yf1Y>).

Disiplinlerarası çalışmalar, işçilik ve yenilikçi tasarımları geliştirmeyi daha mümkün kılar. Farklı alanlarda aynı dili konuşan el

sanatçıların bir araya getirilerek proje oluşturulması hem yaratıcı hem farklı hem de özgün ürünlerin değerini artırmaktadır. Sanatı zanaat etme sürecinde farklı alanlarda uzmanlık kazanmış sanatçıların iş birliklerinde özgünlüğün sınırlarını kaldırmaktadır. Bu sayede geleneksel ve el sanatlarının değerini yansıtan ürünlerin oluşmasında teşvik edici gruplar haline dönüşürler. Bu tür iş birlikleri çeşitli tekniklerin ve fikirlerin hem bir araya gelmesini hem de her disiplin alanının kendi sınırında özgün değerini koruması sağlar.

“Vestel x Aslı Filinta Retro Serisi” için Proje ve Sanat Danışmanı Ceyda Candaş, Çini Seramik Sanatçısı Aysel Güneş, Sanatçı ve Tasarımcı Dila Sökmen ve Tezhip ve Minyatür Sanatçısı Selin Erdem tasarımların hayata geçmesinde yardımcı olan tasarımcı ve sanatçılardandır. Bu kapsamda Proje ve Sanat Danışmanı Ceyda Candaş, “Vestel x Aslı Filinta Retro Serisi” için;

“Bu beni çok heyecanlandıran projeye Mehmet Sinan Kuran vesilesiyle dahil oldum. Vestel ve Aslı Filinta’nın ana çıkış noktası ve birlikte çalışmakla ilgili gösterdiği titizlik aslında çok uzun zamandır benim de hayatımda atölye olarak yaptığım çalışma içerisinde çok önemseydiğim bir nokta. Çünkü birlikte çalışmak, birlikte bir ürün çıkartmak, kolektif olmak, yok olan bir şeyi var etmeye çalışmak ve bunu uyarlamak çok değerli çok anlamlı” (Görsel 7)
(<https://www.youtube.com/watch?v=lyd47H4yf1Y>).

Görsel 7: Tasarım oluşturma ekibi

(<https://www.youtube.com/watch?v=lyd47H4yf1Y>).

Bu kapsamda Çini Seramik Sanatçısı Aysel Güneş, “Vestel x Aslı Filinta Retro Serisi” için;

“Vestel ve Aslı Filinta’nın eşliğinde bu projenin içinde yer almak benim için çok güzel ve çok kıymetli. Ortak kaygılarımızın eşliğinde aynı çatı altında bulduğumuz bu proje geleneksel motiflerin görünürlüğü ve farklı yüzeylerde uygulanabilirliği açısından bakıldığında çok kıymetli bir yerde. Aynı zamanda her ürünün el yapımı oluşu ve özünde biricik oluşu ürünü sanat eserine dönüştürmekte” (Görsel 8) (<https://www.youtube.com/watch?v=lyd47H4yf1Y>).

Görsel 8: Desen boyama aşaması

(<https://www.youtube.com/watch?v=Iyd47H4yf1Y>).

Sanatçı ve Tasarımcı Dila Sökmen, “Vestel x Aslı Filinta Retro Serisi” için;

“Geleneksel Türk Sanatlarının görünürlüğü ve sanat algısı üzerine çalışmalar yürüttüğü bir süreçte Vestel ve Aslı Filinta projesi için teklif aldım. Projede yer almakta ki en önemli motivasyonum geleneksel Türk sanatlarının görünürlüğü ve öncelikli olarak kadın sanatçılara projede yer verilmesiydi” (<https://www.youtube.com/watch?v=Iyd47H4yf1Y>).

Tezhip ve Minyatür Sanatçısı Selin Erdem, “Vestel x Aslı Filinta Retro Serisi” için;

“Sevgili Ceyda Candaş bana bu projeden bahsettiğinde gerçekten çok heyecanlandım. Vestel’in Aslı Filinta ile iş birliği yapması, Aslı Filinta’nın da tasarımlarında geleneksel motiflere yer vermesi bu projeyi benim açımdan çok daha keyifli bir noktaya taşıdı”

(<https://www.youtube.com/watch?v=lyd47H4yf1Y>).

Sonuç

Geleneksel değerlerimiz yaşatıldıkça, aktarımı sağlandıkça gelişim göstermektedir. Bu değerler, her nesil için tarihin aydınlatılmasında kullanılan bir kitap niteliğindedir. Ancak geleneksel el sanatları üretim yöntemleri ve teknikleri bakımdan günümüz şartlarında çok fazla tercih sebebi değildir. Bununla birlikte tasarımcı ve markalar aracılığıyla geleneksel değerler yaşatılmaya devam etmektedir.

Toplumsal ve kültürel açıdan her toplumda yeni yetişen sanatçılar, dönemin ünlü tasarımcılarını kendine yol gösterici olarak tercih etmektedir. Tercih edilen tasarımcıların geleneksel sanatlardan faydalanarak ürünler oluşturması, gelecekte yeni gelişen nesiller için yol gösterici olmaktadır. Bu durum, tarihsel süreçte gelişen geleneğin ve kültürel değerlerin yok olmasını engellemektedir.

Bir tasarım oluşturulurken, bilinçli bir şekilde disiplinlerarası farklı tasarımların oluşturulmasına olanak sağlanması önemlidir. Geleneksel el sanatları ve modern tasarımın bir araya getirilmesi, yeni nesil tasarımcılar için hem ilham verici hem de eğitici bir süreç oluşturmaktadır. Akademik açıdan, bu birleşim hem sanat tarihi açısından değerli bir katkı sunmakta hem de kültürel sürdürülebilirliği desteklemektedir.

“Vestel x Aslı Filinta Retro Serisi” işlevsel olarak kullanılan ürünler üzerinde, geleneksel el sanatlarımızın motif ve desenlerinden ilham alınarak hazırlanmış bir koleksiyondur. Bu koleksiyonun

özünde, markanın tasarımcıyla birleştiği ortak nokta, Anadolu topraklarında meydana gelmiş ve geleneksel olarak değer kazanmış el sanatlarımızdır.

Her el sanatı, geleceğe değerleri aktaran bir sanat eseri niteliği taşımaktadır. Bu değerlere sahip çıkmak, onları aktarmak, sürdürülebilir olmalarını sağlamak marka, tasarımcı ve iş birlikçileri sayesinde devamlılığı sağlanabilecek ürünlerde farklı tasarımlarda kullanılmalıdır. Günümüz hızlı tüketim anlayışında gelenekseli yaşatmak sanatı ve zanaatı yapabilen, üretebilen ve sürdürülebilirliği sağlayabilecek her bir birey için sorumluluk teşkil etmektedir. Bu bağlamda Vestel ve Aslı Filinta iş birliği ile oluşturulan Retro Serisi koleksiyonu, el sanatlarının modern tasarımlarla buluştuğu önemli bir örnektir. Geleneksel motif ve desenlerin, işlevsel nesnelere üzerinde yeniden yorumlanması hem kültürel mirasın korunmasına hem de bu mirasın yeni nesillere aktarılmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca Üniversite öğrencilerinin projeye dahil edilmesi, akademik bilgi ve birikimin pratik uygulamalarla birleşmesine olanak tanımaktadır.

“Vestel x Aslı Filinta Retro Serisi” gibi projeler, geleneksel sanatların modern dünyada yaşatılması ve sürdürülebilir olmasında önemli bir araçtır. Bu tür iş birlikleri geleneksel sanatların disiplinlerarası çalışmalarda, alanında uzman sanatçı ve tasarımcılar ile gerçekleştirilmesi, öğrencilere bu değerlere yaşatılırken proje içine dahil olması kültürel değerlere olan ilginin artmasına, yaşatılmasına ve gelişim sağlanmasına teşvik edici olmasını sağlar. Sürece dahil olan her birey, sanata ve zanaata katkıda

bulunarak kültürel mirasın korunması açısından önemlidir.

Kaynaklar

Akiş, E. (2019). Türk Beyaz Eşya Sanayii'nin Rekabet Gücü. *Yönetim ve Tüketim Araştırmaları*, 17(4), 232-247.

Ayan Birol, İ. (2012). Tezhip. *İslam Ansiklopedisi*, 61-62.

Begiç, H. N. ve Doğan, D. (2023). Moda Tasarımında Kültürel Aktarıma Bir Örnek "Kutnu Dokuma". *100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep*, (Edt.) Mehmet Emin Sönmez, Murat Dağ, İsmail Hakkı Üzüm, 76, 811-824.

Begiç, H. N., ve Doğan, D. (2024). Zeynep Tosun Tasarımlarında Giyim Kuşam Aracılığıyla Kültür Aktarımı. *Folklor Akademi Dergisi*, 7(1), 403-418.

Derman, M. U. (1997). Hat. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 16, 427-437.

H. Nurgül Begiç ve Dilem Doğan Görsel Arşivi, 2022

<https://www.aslifilinta.com>.

<https://www.vestel.com.tr/vestel-asli-filinta-retro-serisi-c-2042>

<https://www.youtube.com/watch?v=Iyd47H4yf1Y>

Özdemir, N. (2018). Geleneksel Bilgi ve Kültür Ekonomisi. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 18(1), 1-28.

Yaşar, O. (2010). Türkiye' de Beyaz Eşya Sanayi. *Marmara Coğrafya*, 21, 150-185.